

новим напрямом професійної діяльності, в якій може розкритися творчий потенціал фахівця фізичного виховання та спорту.

Використана література:

1. Брызгалов И. В. Концепция педагогического воспитания экономической культуры студентов физкультурных специальностей / И. В. Брызгалов, Л. А. Рапопорт // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 6. – С. 14-16.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К., Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2001. – 1440 с.
3. Вікіпедія – вільна енциклопедія // <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
4. Гаркавенко С. С. Маркетинг : навч. посібник / С. С. Гаркавенко. – К. : Лібра, 1996. – 384 с.
5. Економічний словник-довідник / за ред. доктора економічних наук, професора С. В. Мочерного / худ. оформ. В. М. Штогриня. – К. : Феміна, 1995. – 368 с.
6. Коноплицький В. А. Економічний словник / В. А. Коноплицький, Г. І. Філіна. – К. : КНТ, 2007. – 450 с.
7. Скитневский В. Д. Психолого-педагогические особенности управления в сфере физической культуры и спорта / В. Д. Скитневский // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 11. – С. 15-18.
8. Словник іншомовних слів / уклад. : Л. О. Пустовіт, О. І. Скопченко, Г. М. Сюта, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, УНВЦ “Рідна мова”, 2000. – 1340 с.
9. Українсько-російсько-англійсько-німецький тлумачний та перекладний словник термінів ринкової економіки / Уклад. : А. С. Дяков та ін. ; за ред. Т. Р. Кияка. – К. : Обереги, 2001. – 621 с.
10. Явлин И. Спортивный маркетинг // www.sport-business.ru.

ТИЩЕНКО Т. Б. Спортивный маркетинг как новая отрасль профессиональной деятельности физического воспитания и спорта.

В статье на основе анализа словарей, литературных источников и информации из сети Интернет определено задание новой отрасли профессиональной деятельности специалистов физического воспитания и спорта, которым является спортивный маркетинг.

TISHCHENKO T. B. Sports Marketing is a new branch of professional specialists of physical and sport education.

The article having analysed dictionary definitions, literature sources and Internet information presents a new subject of a new branch of professional specialists of physical and sport education which is called Sport Marketing.

Чернявський Б. В.
Богуславський гуманітарний коледж
імені І. С. Нечуя-Левицького

**КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ
У ЗМІСТІ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

У статті розглядаються проблеми комп'ютеризації навчально-виховного процесу, висвітлюється стан інформатизації навчальних закладів, пропонуються шляхи інтеграції з образотворчим мистецтвом та комп'ютерних технологій.

Реформування і неперервність сучасної освіти вимагають від учителя підвищення професіоналізму, оновлення раніше здобутих знань, практичного досвіду, творчого підходу та майстерності в роботі. Усі ці завдання повною мірою постають перед системою підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Актуальність проблеми обумовлена тим, що одним з найважливіших завдань вдосконалення якості української освіти є формування особистісної готовності студентів до активного життя, до творчої самореалізації в демократичному суспільстві. Новітні освітні технології здатні забезпечити формування креативного, глобальною і толерантного мислення учнів і педагогів.

Основною рисою освітніх технологій як системи педагогічних дій та концептуальних засад у процесі розвивального навчання є те, що предметом розгляду є психічний розвиток і свідомість студента в цілому як актуалізація його природних можливостей до саморозвитку. Тому на сучасному етапі розвитку освіти необхідно зробити навчальний процес особистісно орієнтованим, підтримуючи студента як носія суб'єктивного досвіду. Змістом суб'єктивного досвіду при цьому можуть бути: предмети, уявлення і поняття, розумові та практичні дії, емоційні коди, у тому числі особистісні змісти, настанови, стереотипи. Необхідно довести до кожного учасника освітнього процесу відомості про особливості інтелектуального досвіду студентів і сприяти креативному розвитку дітей на основі збагачення їхнього ментального досвіду, адже саме різниця в розумовому досвіді й визначає різницю творчих можливостей школярів. Тому знання повинні бути різноманітними й артикульованими, гнучкими, оперативними і доступними, бути застосованими для широкого спектра ситуацій.

Ефективна освіта – це така освіта, в процесі якої студент поступово починає сам організовувати процес свого навчання. Він повинен бути готовий до несподіваної, часто суперечливої інформації, не почувати страху при зіткненні з незвичними ідеями, довіряти власним інтелектуальним можливостям і бути здатним до саморегуляції і самокорекції своєї творчої діяльності.

Аналіз наукової літератури та експериментальних даних, спостереження за роботою учителів і власний педагогічний досвід дають змогу припустити, що причинами незадовільного розвитку творчих здібностей студентів є брак цілісного розуміння педагогами стратегії розвитку творчих здібностей, обмеженість прийомів, які вони

використовують, недостатня кількість методичної літератури, недостатній інтерес батьків до розвитку своїх дітей та їх навчання.

Забезпечити оптимальний психологічний і особистісний розвиток здібного студента можна лише через створення розвивального середовища, зміну змісту діяльності всіх його суб'єктів. Необхідною умовою такого середовища є трьохстороння активність студента і учителя із навчальним середовищем.

Загальновідомо, що фактором розвитку здібностей у студента є середовище. Л. С. Виготський писав, що соціальне середовище є істинним важелем виховного процесу, а учителю належить роль керуючого. Найбільш поширені дві стратегії побудови стосунків студентів із середовищем. Перша – адаптація, друга – організація і творення середовища. Друга стратегія, на нашу думку, відповідає розвитку творчої особистості, бо в її основі лежить активність самого студента, що спрямована на створення системи нових стосунків та виявлення умов, шляхів можливостей саморозвитку студента. Зазначимо, що таке творчо розвивальне освітнє середовище, при якому можлива різноманітність самодіяльного прояву дитиною своїх можливостей на різних рівнях, сприяє розвитку позитивної Я–концепції студента, зменшенню впливу негативних суспільних стереотипів, зняттю блокування творчої енергії студента, стимулюванню позитивного розумового розвитку, виникненню мотивації досягнення успіхів. Таким чином, у взаємозв'язку креативних характеристик студентів та педагога підкреслимо власну активність як студента, так і викладача. Спільна діяльність і діяльне спілкування педагога з студентом є тим середовищем, у якому розвиваються творчі особистості як дитини, так і дорослого. Можна виділити головні структурні елементи: студент та значущий інший – педагог як основні суб'єкти освітнього процесу.

Особливі вимоги стосуються навчальних програм та методів педагогічної роботи, які повинні створювати умови для розвитку та навчання студентів як з виявленими, так і з прихованими здібностями. Взаємодія педагога з студентами повинна мати суб'єкт-суб'єктний характер, при якому творча, продуктивна діяльність учителя спрямовується на проектування і створення просторово-предметного, соціального і психодідактичного компонентів освітнього середовища.

Досліджувалися креативність, нестандартність мислення і навички роботи студентів з текстовою інформацією. Було обстежено 76 учнів 3-х

класів (експериментальну групу становило 40 учнів, контрольну – 36).

Як засвідчило наше дослідження, однією з умов новітніх технологій є те, що вчитель може виконувати функцію організатора, творця розвивального середовища. Зміст цієї роботи визначався рішенням таких завдань: покращити соціальне середовище для вияву здібностей у студентів, підвищити обізнаність дитини в будь-якому виді діяльності; забезпечити оптимізацію процесу соціалізації дітей і подолання труднощів в їх соціальній адаптації; розвивати творчі розумові параметри інтелекту, сприяти розвиткові адекватної “я-концепції” і самоповаги; сформувані і розвинути соціальні навички і здатність розуміти інших людей тощо.

У навчальному процесі ВНЗ, зокрема педагогічних, упродовж останніх років досить активно використовуються сучасні технології навчання, які мають на меті вдосконалити й трансформувати методи, прийоми, засоби, форми і види навчання для досягнення мети, потенційно відтворюваних педагогічних результатів. Зросла також увага до технології педагогічної праці. Це пов'язано, по-перше, з необхідністю впровадження системно-діяльнісного підходу, по-друге, потребою реалізувати особистіше орієнтоване навчання. По-третє, можливість вилучаги з навчання малоефективні вербальні способи передачі знань, і, нарешті, вмотивовувати проектування технологічного ланцюжка процедур, прийомів, форм взаємодії вчителя і учнів, які дають гарантії освітнім результатам і знижують негативні наслідки роботи малокваліфікованих педагогів.

У процесі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва класів до педагогічної діяльності доцільно використовувати педагогічні технології, які, на нашу думку, дають можливість:

- знаходити основи результативної навчальної діяльності;
- мобілізувати кращі досягнення психолого-педагогічної науки, які забезпечать потрібних результат;
- спиратись на прогнозування та проектування, ліквідувати ймовірність корекцій під час навчального процесу;
- найбільшою мірою інформатизувати та автоматизувати навчання.

Технологічний підхід стає домінуючою ознакою навчального процесу, означає перехід на якісно новий щабель ефективності, науковості, оптимальності освітнього процесу. Окрім того, важливим є застосування компетентного підходу до самого процесу підготовки вчителя, що дасть змогу його удосконалити.

Кожна з педагогічних технологій має певну структуру: концептуальну основу, змістову частину навчання (мету, зміст), процесуальну частину (організація і форми навчальної діяльності викладача і студентів, діагностика навчального процесу).

Щодо процесуальної сторони, то технологія навчання за модульно-кредитною системою є дистанційно-активною, що базується на сучасних методиках навчання, технічних засобах зв'язку і передачі інформації. Від інших освітніх систем вона відрізняється гнучкістю, модульною закінченістю, новою роллю викладача, яка виявляється в координації пізнавального процесу, коригуванні дисциплін, що викладаються, консультуванні, керівництві навчальними проектами, кураторстві, наставництві; використанням комплектів (кейсів) сучасних навчальних посібників за дисциплінами психолого-педагогічного циклу, відеоклекцій комп'ютерних мультимедійних курсів, інтерактивної дошки, комп'ютерних навчальних і тренінгових програм із зворотним зв'язком, консультативних занять через мережу Інтернет; активних семінарів: "круглий стіл", ділові та ситуативні ігри, дискусії, диспути, дебати, розв'язання дилем, контролю у формі багатоваріантного й комп'ютерного тестування.

У процесі професійної підготовки вчителя образотворчого мистецтва класів одна третина навчального часу відводиться на аудиторну роботу, згідно з навчальним планом і розкладом, дві третини – на самостійну, науково-дослідну; психолого-педагогічну, виробничу практики, участь у психологічних, педагогічних та інших видах досліджень.

У процесі підготовки вчителя образотворчого мистецтва використовуються спеціальні відеофільми, які дають можливість більш ефективно створити уяву про структуру навчальної дисципліни:

– робочі посібники (конспекти лекцій), зошити, в яких застосовують методи глосарного навчання, тобто цілеспрямоване вивчення професійних понять і алгоритмічного навчання;

– засвоєння вмінь, поданих алгоритмами дій. Проведені дослідження показали, що такі робочі посібники підвищують швидкість засвоєння знань порівняно з традиційними в середньому на 40 %.

Традиційні підручники не відкидаються, а рекомендуються студентам як додаткова література.

Студентам пропонуються лекції: тезисні, оглядові, тематичні, проблемні, активні тощо.

Активні методи навчання визначаються, насамперед, практичними

заняттями у формі активних семінарів, професійних дискусій, “круглих столів”, ділових, рольових, ситуативних ігор. Активні семінари розробляють до кожного змістового модуля дисципліни.

Вагомої уваги надаємо різним видам самостійної роботи, а саме:

- ускладненню логічних схем і складанню словників понять;
- використанню аудіо – і відеолекцій;
- проведенню мовних тренінгів;
- індивідуальна робота з тьютором, підготовка до модульно-кредитного контролю, написання курсових робіт;
- розробка комп'ютерних програм, практик;
- підготовка до домашніх завдань, іспитів, робота в бібліотеці, читальному залі тощо.

Таким чином, вчені приходять до одноставного висновку, що навчання учнів образотворчого мистецтва за допомогою новітніх інформаційних технологій сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості учня, насамперед його творчих здібностей; значно розширює можливості для інтенсивного емоційно-активного введення студента у світ мистецтва та художньої творчості; в малюнках студентів відбувається швидкий та закономірний перехід від плоского бачення світу до об'ємного; діти розуміють і використовують у своїх роботах головні закони композиції; чіткіше розуміють лінійну та просторову перспективу. Але комп'ютер повинен бути не замість, а разом з олівцем і пензлем та іншими традиційними художніми матеріалами, тобто, преамбулою концепції використання засобів комп'ютерної графіки в межах заняття образотворчого мистецтва повинна бути ідея максимальної ефективності формування і розвитку творчих здібностей без зайвого захоплення лише засобами комп'ютерної графіки та новітніх інформаційних технологій як таких.

Програми курсу образотворчого мистецтва і художньої праці варто розглянути під новим кутом зору, а саме: з урахуванням розвитку сучасних інформаційних технологій, але на автентичній основі. Така можливість уже і є реальною.

Використана література:

1. Биков В. Ю., Луговий В. І., Жалдак М. І., Морзе Н. В. та ін. Концепція інформатизації освіти // Рідна школа. – 1994. – № 11. – С. 26-29.
2. Наступність у навчанні інформатики майбутніх вчителів початкової школи в умовах ступеневої вищої освіти // Збірник науково-практичного семінару (м. Хмельницький, 29-30 квітня 2002 року). – К. : Інститут педагогіки. – 2002. – 102 с.

3. *Сергеева Т. А.* Новые информационные технологии и содержание обучения // Информатика и образование. – 1991. – № 1. – С. 3-10.
4. *Гудзій А. М., Биков В. Ю., Гапон В. В., Плескач М. Я.* Аналіз стану комп'ютеризації загальноосвітніх навчальних закладів за 1997–2001 роки // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2002. – № 4. – С. 3-7.

ЧЕРНЯВСКИЙ Б. В. *Компьютерные технологии обучения в основе преподавания изобразительного искусства.*

В статье рассматриваются проблемы компьютеризации учебно-воспитательного процесса, освещается состояние информатизации учебных заведений, предлагаются пути интеграции с изобразительным искусством и компьютерных технологий.

SHERNYAVSKIY B. V. *Computers technologies of teaching in basis of teaching of fine art.*

In the article the problems of computerizing of educational-educate process are considered, the state of informatization of educational establishments is lighted, the ways of integration with the fine art and computer technologies are offered.

Юрійчук Н. Д.
ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди”

СУЧАСНЕ МОВЛЕННЯ ШКОЛЯРІВ В АСПЕКТІ НОРМАТИВНОСТІ

Мовні норми у всіх своїх різновидах мають соціальний характер. Варіантність мовних норм пояснюється як тимчасовим чинником, так і соціальними умовами. Кожна держава оберігає літературну норму і захищає її через загальноосвітню школу, вищі навчальні заклади. Оскільки, учити рідній мові всіх жителів держави – головне соціальне завдання, від якого залежить підготовка майбутнього інтелектуального потенціалу держави.

Основною ознакою сучасної української літературної мови є наявність норм, тобто історично усталених і соціально закріплених правил, обов'язкових для всіх носіїв мови незалежно від соціальної, професійної, територіальної належності. Мова – це внормована (або кодифікована) мова суспільного спілкування.

За словами М. П. Кочергана, мовна норма – сукупність найбільш стійких, традиційних елементів системи мови, історично-відібраних і закріплених суспільною мовною практикою; сукупність колективних реалізацій мовної системи, прийнятих суспільством на певному етапі його розвитку й усвідомлених ним як правильні, зразкові [12, с. 301].

Норми охоплюють усі рівні мови: лексичні, граматичні, стилістичні, орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні. Проте, на сучасному етапі, в